

CLEMENS WISSE

*De legende van
de Klaverhoeve*

STREEKROMAN

Clemens Wisse

De legende van de Klaverhoeve

Uitgeverij Zomer & Keuning

HOOFDSTUK 1

‘Je moet nu verder zelf voor moe zorgen, pa, want ik moet vóór tien uur terug zijn in mijn dienst. Ik zeg moe nog even gedag; tot woensdag, hoor!’ Ploon Molleman, de oudste dochter van Herman en Caro Molleman, had die zondag haar vrije dag, maar het grootste deel daarvan besteedde ze aan de verzorging van haar moeder.

‘Ja, ga maar, meisie, ik red me verder wel,’ zegt vader Herman. Hij wil zijn oudste dochter, die zich de hele dag heeft uitgesloofd, niet laten merken dat hij haar met gemengde gevoelens laat gaan.

‘Lukt het echt wel, pa, of moet ik mevrouw toestemming vragen morgenavond nog even terug te komen?’ Zelf heeft Ploon er ook moeite mee haar vader alleen met haar zieke moeder en kleine Bartje achter te moeten laten, maar als haar vader zijn hoofd schudt, loopt ze nog even naar de slaapkamer van haar moeder om afscheid te nemen. Ze maakt zich zorgen en voordat ze het huis verlaat, adviseert ze haar vader toch nog de dokter te laten komen.

Herman Molleman zakt terug in zijn stoel en drinkt de kom koffie leeg die Ploon nog vóór haar vertrek voor hem neergezet heeft. Hij doet wel zo luchtig tegenover zijn oudste dochter, maar hij zit behoorlijk in de problemen. Zijn vrouw Caro ziek en zijn twee dochters voor dag en nacht in betrekking. Hij staat er dus alleen voor. Aan zijn zoontje Bart van zeven heeft hij nog niks. Een lief ventje en bezorgd om zijn moeder, maar verder een handenbindertje. Het kan vreemd lopen in een huwelijk. Nog enkele jaren en dan vierren hij en Caro hun zilveren huwelijksfeest. Hij denkt terug aan de trouwdag. Dolgelukkig was hij met de mooie Caro Kool. Zijn oudste dochter Ploon van twintig lijkt op Caro

toen die dezelfde leeftijd had. Zijn tweede dochter Lenie telt zeventien lentes en ook zij mag er wezen. Bart is een nakomertje. Hij en Caro hadden na tien jaar helemaal niet meer op kinderen gerekend, toen Caro plotseling zwanger raakte. Zij waren er niettemin blij mee, want een jongetje hadden ze altijd al gewild. Maar met drie kinderen en een bescheiden inkomen was schraalhans keukenmeester en hun mooie huis in de brede straat moesten zij verruilen voor een klein huisje in een nauwe steeg. Op een donkere dag moet nu ook overdag de lamp aan, want er dringt nauwelijks daglicht door in de bedompte huiskamer.

‘Wil jij ook nog een bakkie koffie, Caro?’ vraagt Herman als Ploon weg is, maar Caro schudt haar hoofd.

‘Geef me maar wat water, Herman, want ik heb het warm. Plony denkt dat ik koorts heb en ze had het over de dokter.’

‘Zij adviseerde mij de dokter te waarschuwen en ik denk dat ik dat maar doe, vrouwtje.’

‘De dokter kost geld en de koorts zal wel weer zakken, jongen,’ meent Caro, maar Herman is het niet met haar eens.

‘Ik ga morgenochtend meteen naar de dokter, want die koorts bevalt me al helemaal niet.’ Herman Molleman volgt liever het advies van zijn dochter op dan dat van zijn vrouw.

‘Wat uw vrouw nodig heeft, is licht en frisse lucht, beste man,’ zegt dokter Versteeg als hij de volgende middag bij de familie Molleman aanklopt. ‘Deze bedompte steeg, waarin nauwelijks licht, laat staan wat zon doordringt, is funest voor de gezondheid van uw vrouw. Ik adviseer u dringend naar andere woonruimte om te zien.’

‘Heb je gehoord wat de dokter zei, Caro?’

‘De dokter kan mooi praten, Herman, maar waar moeten wij naartoe?’ Caro weet dat Herman ook geen antwoord heeft op die vraag. Vroeger, voordat zij trouwden, was dat wel anders. Een branie was Herman en eigenlijk is hij dat nog steeds een beetje, hoewel de wilde haren er al wat vanaf zijn. Ze herinnert zich zijn beloftes. Als welgesteld antiquair

zou hij een paleisje voor haar huren. Geen slag zou ze meer hoeven te doen. Hij werkte toen als manasje-van-alles bij een gerenommeerde antiquair in de stad en die had kennelijk schik in de fantasierijke jonge Herman Molleman. Hij leerde hem de fijne kneepjes van het vak en de boeken die hij hem gaf, werden door de jonge Herman ijverig bestudeerd. Toen de oude antiquair stierf en de zaak verkocht werd, was er geen plaats meer voor Herman en toen werden het twaalf ambachten en dertien ongelukken. Toch houdt zij nog steeds van de wat losbollige man, van wie zij drie lieve kinderen kreeg. Ze hoopt weer vlug op de been te zijn, want vooral kleine Bartje heeft haar hard nodig. Misschien dat haar broer Thijs, bij wie Herman nu werkt, een oplossing weet. Ze weet dat zij de lievelingszuster van Thijs is en dat ook hij zich zorgen om haar gezondheid maakt. Dat is niet zo gek, want Thijs is tien jaar jonger dan zij en thuis was zij altijd min of meer zijn tweede moeder. Haar broer heeft een handel in oud ijzer en Herman haalt dat op met een hondenkar. Voor zichzelf scharrelt hij er wat bij, voornamelijk antiek, want daar heeft hij verstand van. Af en toe behaalt hij een aardig winstje, maar een paleisje, zoals hij haar ooit beloofde, kan hij er niet van huren. Caro moet glimlachen bij de gedachte alleen al. Ze houdt van de fantast Herman Molleman en ze weet dat hij ook gek is op haar en op de kinderen. ‘Als het moet, zou ik voor jullie willen stelen,’ zegt hij weleens, maar daar is zij het zeker niet mee eens. Nee, voor haar gaat eerlijkheid boven alles.

‘Waarom ga je niet eens met Thijs praten?’ vraagt Caro en Herman knikt.

‘Ja, dat lijkt me een goed idee. Als ik hem uitleg wat dokter Versteeg gezegd heeft, dan zal ook hij zich nog meer zorgen om jou maken.’

‘Je moet het niet uitbuiten, Herman,’ waarschuwt Caro.

‘Uitbuiten? Hoe bedoel je?’

‘Ach, je weet hoe Thijs aan mij hangt. Straks steekt hij zichzelf nog in de schulden om ons te helpen te verhuizen naar een huis met meer licht en lucht.’

‘Heb met je broer Thijs maar geen medelijden, Caro,’ lacht Herman. ‘Die knaap verdient genoeg aan zijn handel.’

‘Maar jij komt toch niets aan hem tekort, zeker?’

‘Nee, dat niet, maar Thijs kan best wat missen voor zijn lieve zussie.’

‘Ja, ik hoor het al; ik vertrouw je voor geen cent, jongetje!’ Caro zegt het, maar de gedachte dat haar broer haar zou kunnen helpen deze donkere en muffe steeg te verruilen voor een woning met licht, lucht en zon, zorgt ervoor dat ze zich meteen al wat beter voelt.

‘Weet je wat jij moet doen, Herman?’ Thijs Kool kijkt zijn zwager indringend aan. ‘Jij moet met de hondenkar de boer op. Bij boeren in de omliggende dorpen is veel oud ijzer op te halen en wellicht vind je er ook nog wat antiek.’

‘Maar waarom in de omliggende dorpen en niet in de stad, Thijs?’ Herman begrijpt niet helemaal waar zijn zwager heen wil.

‘Dat lijkt me nogal logisch, jongen. In dorpen staan huizen en daarvan is er misschien wel eentje tegen een redelijke prijs te huur. Waar vind je meer licht, lucht en zon dan in een boerendorp?’

‘O, nou vat ik je. Daar zit wel wat in, want bij de boeren zit nog wel wat antiek.’

‘Dat is een bijhandeltje, Herman! Als je met mij wilt blijven samenwerken, dan wil ik oud ijzer zien en geen antiek. Dus oud ijzer heeft jouw eerste belangstelling, akkoord?’

‘Je hebt natuurlijk gelijk, Thijs, maar ik liet me even gaan door de gedachte dat er bij de boeren wellicht meer antieke spulletjes dan oud ijzer te halen zijn.’

‘Onthoud één ding, Herman, je werkt in de eerste plaats voor mij en als je er wat bij kan scharrelen, dan zul je van mij geen last hebben.’

‘Thijs heeft me een oplossing aan de hand gedaan waar ik zelf nog niet aan gedacht had, Caro,’ zegt Herman enthousiast als hij die avond thuiskomt. De buurvrouw heeft zich

het lot van Caro aangetrokken en heeft haar wat geholpen, zodat er toch een pan eten op het vuur staat. Ook Bartje is opgevangen, toen hij uit school kwam. ‘We verhuizen naar een boerendorp met lucht, licht en zon, vrouwtje!’ Herman doet net of alles al in kannen en kruiken is, maar Caro kent haar man en wil wel weten wat er nu echt aan de hand is. En dan vertelt Herman haar wat hij met Thijs besproken heeft. ‘Morgen ga ik het boerenland in en dan zal ik mijn ogen goed de kost geven, Caro,’ belooft hij. Alles wil hij wel doen om zijn vrouwtje weer vrolijk en gezond te zien.

Herman Molleman voegt de daad bij het woord en de volgende dag al verplaatst hij zijn ‘jachtterrein’ van de stad naar het platteland. Zo komt hij ook in het kleine dorp aan de Zuiderplas en ziet er een huisje leeg staan. De dichtstbijzijnde buur is een boerderij met het opschrift ‘Klaverhoeve’. Op zijn ‘Volk!’ komt de boer zelf naar de deur en vraagt Herman wat er van zijn dienst is.

‘Ik wil graag weten of dat lege huisje voor aan de weg te huur is,’ vraagt hij de boer die hem argwanend aankijkt.

Kobus Groot heeft het niet zo op scharrelaars die met een hondencar met ongeregeld goed bij hem op het erf komen.

‘Waarom wil je dat weten, beste man?’ vraagt Kobus het, in zijn ogen, morsige type argwanend aankijkend.

‘Omdat ik het misschien zou willen huren, boer Klaver.’

‘Boer Klaver? Hoe kom je daar nou op?’ Kobus denkt dat hij door het vreemde heerschap in de maling genomen wordt.

‘O, ik leidde dat af uit de naam van de hoeve, neem me niet kwalijk. Mijn naam is Molleman.’

‘Ik heet Kobus Groot en mijn naam heeft dus niks te maken met de naam van de hoeve. Maar wat je vraag betreft, kan ik je vertellen dat het huisje van rietdekker Henk Buring is. Diens moeder heeft er de laatste jaren van haar leven in gewoond en nu staat het huisje leeg. Als je er meer van wilt weten, dan moet je maar met Henk gaan praten. Hij woont recht tegenover de kerk, dus dat is makkelijk te vinden.’

‘Bedankt voor de tip, meneer Groot.’

‘Als je mijn buurman wordt, dan zou ik dat “meneer” maar weglaten; dat zijn wij hier niet zo gewend. Zeg dan maar gewoon Kobus en hoe heet jij?’

‘Ik heet Herman.’

‘Als het doorgaat dat je hier komt wonen, dan moeten we maar eens verder praten. Tot ziens!’ Kobus Groot draait zich om en gaat de hoeve binnen. Een scharrelaar als buurman ziet hij eigenlijk niet zo zitten, maar als Henk Buring hem het huisje wil verhuren, dan is dat natuurlijk zijn zaak.

‘Ja, tot ziens!’ Gemoedelijke lui hier, vindt Herman. Als ze allemaal zo zijn als die Kobus Groot, dan zal hij hier wel wennen. Op weg naar de rietdekker passeert hij weer het huisje en bekijkt het nog eens goed. Het bevalt hem wel. Dat geldt zeker ook voor de grote schuur op het erf. Daarin kan hij de handel die hij ophaalt opslaan en misschien wel een geit stallen. In de grote moestuin kan hij aardappelen en groenten verbouwen. Ja, hij ziet het helemaal zitten. Licht en lucht zijn er in overvloed. Hij wrijft in zijn handen. Als het lukt het huisje voor een redelijke huur te krijgen, dan bezorgt hij zijn lieve Caro alsnog een paleisje. Opgewekt klopt hij aan bij het grote huis tegenover de kerk. In de tuin staat een bord met het opschrift: ‘Henk Buring Rietdekker’, dus dat kan niet missen.

De deur wordt opengedaan door een jonge vrouw. Ze kijkt de bezoeker verbaasd aan. Bezoekers lopen altijd naar de achterdeur. ‘Loop maar achterom, want daar is mijn man in de schuur bezig,’ zegt de vrouw als zij van Herman het doel van diens bezoek verneemt.

‘Goemorgen, Buring, mijn naam is Herman Molleman en ik kom eens horen of het huisje aan de Achterweg te huur is. Van boer Groot hoorde ik dat het huisje van u is en dat uw moeder er het laatst in gewoond heeft.’

‘Dat klopt. Moeder is twee maanden geleden overleden en sedertdien staat het huis leeg. Het is te huur, maar ik wil wel dat het netjes bewoond wordt.’ De rietdekker kijkt zijn

bezoeker met een vorsende blik aan en die blik wordt argwanend als hij een hond hoort blaffen en de handkar van Herman ontwaart. Hij wil dan weten wat Herman voor de kost doet.

‘Zelf handel ik in antiek en voor mijn zwager in de stad haal ik oud ijzer op,’ reageert Herman op de vraag van Buring.

‘O!’ De rietdekker fronst zijn wenkbrauwen en denkt na. ‘Je maakt er toch geen soort uitdragerij van, hè?’

‘In de grote schuur wil ik wel het een en ander opslaan, maar het erf en het huis houd ik netjes. Mijn vrouw tobt momenteel met haar gezondheid en daarom heeft de huisdokter in de stad mij aangeraden een woning met veel licht in een gezonde omgeving te huren.’

Na nog wat heen en weer gepraat worden zij het eens en dan blijkt dat de huur nog lager is dan wat ze nu in de stad betalen. Een huis met een grote schuur en een flinke lap grond erbij. Herman kan zijn geluk niet op. Vlug keert hij terug naar de stad om Caro het grote nieuws te vertellen.

‘Jij krijgt je paleisje, vrouwtje,’ valt hij met de deur in huis. En dan vertelt hij enthousiast over zijn ervaringen van die ochtend en Caro kijkt hem glimlachend aan. Het lijkt wel of de oude geestdrift terug is bij haar man. Toch weet ze dat hij in zijn enthousiasme alleen maar de mooie dingen ziet, zoals de omgeving, de tuin en de grote schuur.

‘Ben je binnen geweest?’ vraagt ze dan ook.

‘Nee, dat niet, maar ik heb wel even door het raam gekeken en alles zag er goed uit. De moeder van de rietdekker was de laatste bewoonster en te oordelen naar het grote huis van die Buring, zal hij zijn moeder niet in een krot hebben laten zitten.’

‘En de burenen?’

‘De dichtstbijzijnde buur woont op zo’n driehonderd meter. Het is Kobus Groot en hij woont in een kapitale boerderij met de naam “Klaverhoeve”. Aan het eind van de Achterweg staat nog een klein huisje, maar met de bewoners daarvan heb ik nog geen kennism gemaakt.’

‘We moeten er zondag als Plony en Lenie thuis zijn, maar verder over praten, Herman.’ Caro voelt zich nog steeds erg zwak en, hoewel zij verlangt naar frisse lucht, licht en zon, ziet ze toch op tegen de rompslomp van een verhuizing. Ze kan zich er eigenlijk geen voorstelling van maken hoe het leven in een klein plattelandsdorpje zal zijn.

Die zondag is het gezinnetje van Herman en Caro Molleman compleet. De dochters Ploon en Lenie hebben hun vrije zondag en Bartje moet ook even binnen blijven, omdat pa iets moet vertellen.

‘Wat ga je dan vertellen, pa?’ wilde Bartje al weten voordat zijn zusters arriveerden, maar Herman zei hem lachend dat hij zijn nieuwsgierigheid nog maar even moest bedwingen.

‘Pa wil ons wat vertellen, Ploon,’ zegt-ie zodra zijn oudste zuster binnen is en die boodschap herhaalt hij als ook Lenie komt.

‘Nou, ik zal jullie nieuwsgierigheid niet langer op de proef stellen,’ zegt Herman en dan vertelt hij dat ze gaan verhuizen met alle bijzonderheden en weer moet moeder Caro glimlachen om de geestdrift waarmee hij dat doet.

‘Moet dat per se in zo’n boerengat?’ vraagt Ploon en ook Lenie trekt haar neus ervoor op. Ze zeggen blij te zijn dat zij een betrekking voor dag en nacht in de stad hebben en dus niet mee hoeven. Maar dan schrikken ze. Op hun vrije zondag willen ze naar huis, maar hoe ver ligt dat dorp van de stad af?

‘Het is maar drie kilometer,’ stelt vader hun gerust. ‘Jullie hebben jonge benen en zo’n eindje lopen is gezond.’

‘Een eindje noemt-ie dat; heen en terug is het wel zes kilometer, hoor, pa!’ zegt Lenie en Plony valt haar bij.

‘En moet ik dan naar een vreemde school met allemaal boerenkinderen?’ vraagt Bartje. Hij zit amper een jaar op de grote school in de stad en in de steeg heeft hij bovendien zijn vriendjes.

‘Een beetje enthousiasme had ik wel verwacht, zeg! Jullie

zien alleen maar bezwaren. Weet je dan niet meer wat de dokter gezegd heeft? Moe moet frisse lucht, licht en zon hebben en die vind je daar volop, maar dat is nog niet alles, we hebben daar bovendien de beschikking over een tuin waarin ik aardappelen en verse groenten kan verbouwen. Misschien kunnen we wat kleinvee houden of zelfs een geit.’ Herman is een beetje teleurgesteld door de negatieve reactie van zijn kinderen.

‘Een geit?’ Lenie kijkt haar vader met een vies gezicht aan. ‘Moet ik dan geitenmelk drinken? Dat lust ik niet, hoor!’

‘Ik vind kleine geitjes wel leuk en mag ik dan een konijn, pa?’ Bartje begint, tot vreugde van zijn vader, een beetje positiever te reageren.

‘Als jij goeie maatjes met de bewoners van de Klaverhoeve wordt, dan schiet er misschien voor jou wel een jong konijntje over, want de boeren hebben niet alleen koeien en paarden, maar ook kleinvee,’ wijdt Herman zijn zoontje al een beetje in in het dorpsleven.

Ze praten er nog geruime tijd over door en uiteindelijk moeten ook de dochters toegeven dat die nieuwe omgeving zeker heilzaam zal zijn voor moeder en dus wordt besloten de verhuizing niet langer uit te stellen dan nodig is.

‘Ik ga morgen weer de polder in en dan zal ik aan de rietdekker de sleutel van het huis vragen. Misschien ga ik ook wel even kennismaken met de buur aan het andere uiteinde van de Achterweg.’ Herman Molleman is blij dat hij wat kan gaan ondernemen.

‘Mag ik dan mee, pa?’ vraagt Bartje. Hij is razend benieuwd hoe hun nieuwe huis eruit zal zien.

‘Jij moet toch naar school.’

‘Nee, ik heb toch paasvakantie.’

‘O ja, dat was ik vergeten; ik vind het best, hoor!’ Herman hoopt maar dat zijn zoontje enthousiast terugkomt, want, hoewel de meiden wat bijgedraaid zijn, staan ze nog steeds niet te trappelen om hun ouderlijk huis in de steeg te verruilen voor een woning in het boerendorpje.

Die maandagmorgen gaan vader en zoon Molleman al vroeg de deur uit. De hond Bruno wordt onder de handkar gespannen en dan gaan ze.

‘Als je moe bent, dan kruip je maar op de kar, Bart,’ zegt vader als ze de stad uit zijn. Hij ademt de frisse aprillucht diep in en geniet van het mooie weer. Dit is wat anders dan die mufte steeg. Het is nog vroeg en de zon heeft nog niet veel kracht, maar dat zal in de loop van de dag wel anders worden. Of hij veel handel op zal halen, betwijfelt-ie. Liever gaat hij kijken of hij al het een en ander in of om het huis aan de Achterweg kan doen. Enfin, eerst maar de sleutel halen.

‘Zo, je bent er vroeg bij, Molleman,’ zegt de rietdekker als hij zijn nieuwe huurder in het vizier krijgt. ‘Gaat het door?’

‘Ja, als je het goedvindt, zou ik de sleutel alvast willen hebben.’ Henk Buring vindt het goed en een kwartier later zijn ze bij het nieuwe huis. Bartje rent meteen de trap op als ze binnen zijn.

‘Er zijn twee slaapkamers boven, pa, en ook nog een vliering,’ roept-ie geestdriftig. ‘Kom gauw kijken!’

‘Rustig maar, ik kom zo.’ Herman moet lachen om het enthousiasme van de kleine jongen, maar zelf is hij ook opgetogen. Alles zit goed in de verf en op de vloer liggen nog goede biezenmatten. Het keukentje is klein, maar het ziet er ook proper uit. Hier en daar staan nog wat gave meubeltjes en boven in de slaapkamers staan zelfs nog twee ledikanten.

‘Mag ik deze kamer, pa?’ Bartje wil zich al wel meteen installeren, maar vader Herman schudt zijn hoofd.

‘Als je moeder erbij is, gaan we wel eens praten over de indeling en wie waar komt te slapen. Je moeder en ik zullen ook wel boven gaan slapen, want beneden is een bedstee en daar krijgen ze mij niet in.’

‘Een bedstee?’ Bartje is alweer beneden en hij is meteen achter de deurtjes verdwenen. ‘Leuk om verstoppertje te spelen,’ vindt-ie.

‘Kom, we gaan eens buiten kijken, Bart.’ In de schuur is

veel ruimte en dat zint Herman opperbest. Er staat nog wat oud tuingereedschap, dat van pas kan komen. Hij zal proberen het tegen een zacht prijsje van de rietdekker over te nemen, maar als hij later bij Buring komt, zegt die met een royaal gebaar dat hij er niets voor hoeft te hebben.

‘Alles wat in en om het huisje staat, mag je hebben. Ik doe er toch niks meer mee.’

‘Ook de meubeltjes, de matten en de ledikanten?’ Herman kijkt de rietdekker verbaasd aan.

‘De ledikanten horen bij het huis. Als je ooit weer gaat verhuizen, dan laat je ze maar staan.’

‘Bedankt, hoor!’ Herman is aangenaam verrast. De boer van de Klaverhoeve is een aardige kerel, nu de rietdekker ook al. De bewoners van het kleine dorp aan de Zuiderplas stijgen in zijn achting.

‘Waar gaan we nou naartoe, pa?’ wil Bartje weten.

‘Dat zul je wel zien,’ zegt Herman en tot de rietdekker: ‘Hoe heten de mensen in dat kleine huisje aan het eind van de Achterweg?’

‘Mensen? Eén mens bedoel je, tenminste als je “de kromme” een mens wilt noemen,’ lacht de rietdekker.

‘De kromme? Dat is zeker de bijnaam van die bewoner.’

‘Klopt. Iedereen noemt hem “de kromme”, maar hij heet officieel Cors Veldman. Ik zou maar een beetje uit zijn buurt blijven, want het is geen beste.’

‘Maar dan wil ik juist kennis met hem maken,’ lacht Herman. Hij wil weleens weten wat die ‘kromme’ voor een man is. Hij vraagt het Buring.

‘Dat is een heel verhaal, man.’ Henk Buring schudt zijn hoofd, maar als Herman aandringt en zegt dat hij toch moet weten welke burenen hij krijgt, vertelt de rietdekker het een en ander. Cors Veldman is een vrijgezel van rond de veertig. In het huisje, dat nu niet meer dan een krotje is, heeft Cors met zijn ouders gewoond. Eerst ging zijn vader dood en kort daarop zijn moeder. Cors bleef alleen achter en werd wat eenzelve. Hij voorziet in zijn onderhoud door vissen, stropen, mollen vangen en wat handel in kleinvee. Verder trekt

hij er vaak met zijn ezelwagen op uit om schillen op te halen en die te verkopen bij de boeren. Het is een zonderling die zich aan God noch gebod stoort. De dorpelingen denken dat hij niet goed snik is, maar degenen die hem goed kennen, weten wel beter. Voor pastoor Hendriks is het een hopeloos geval, maar de oude herder van de parochie laat geen poging onbenut om het afgedwaalde schaap weer bij de kudde te krijgen.

‘Ik wens je een aangename kennismaking,’ lacht de rietdekker als Herman zegt dat hij toch even bij die Cors langsgaat.

‘Volk!’ roept Herman, nadat hij de krakende deur van het krotje van ‘de kromme’ heeft geopend.

‘Wat mot je? Ik heb niks nodig!’ Cors Veldman heeft het niet op leurders en hij wil de deur dan ook weer zo vlug mogelijk sluiten, maar Herman laat zich de deur niet wijzen.

‘Wacht nou eens even, beste man. Ik kom even kennismaken, want we worden buren.’

‘Buren?’ Cors trekt de deur weer wat verder open en kijkt zijn bezoeker met een argwanende blik aan. ‘Hoe bedoel je, buren?’

‘Ik ga in het huis van de oude vrouw Buring wonen en daarom kom ik langs om even kennis met je te maken. Dat mag toch wel, of niet soms?’

‘Heeft die hond al wat te vreten gehad?’ Alvorens in te gaan op de woorden van zijn nieuwe buurman, wil Cors eerst weten of die goed is voor zijn hond. Cors is een uitgesproken dierenliefhebber en eigenlijk vindt hij een trekhond maar niks.

‘Bruno krijgt straks thuis weer te vreten,’ zegt Herman, maar Cors wil, alvorens verder te praten, dat Herman de hond losmaakt.

‘In de schuur staat een bak water en een bak voer. Ik zie dat het beest dorst heeft en misschien heeft hij ook wel honger.’ En Herman is niet zo goed of hij moet Bruno losmaken

en naar de schuur brengen.

‘Ik verzorg het beest goed, hoor!’ protesteert hij. Vreemde vogel die Cors, vindt-ie.

‘Dat is je maar geraden ook, want als jij mijn nieuwe buurman wordt, dan moet je goed zijn voor beesten. Of je goed bent voor mensen interesseert me niet, maar beesten mag je geen kwaad doen.’

‘Gelijk heb je,’ lacht Herman. ‘Nou weet je hoe mijn hond heet en waar ik ga wonen, maar wil je ook weten hoe ik heet?’

‘Ben je erg katholiek?’

‘Wat heeft dat er nou mee te maken?’

‘Alles! Ik word schijtziek van de dorpingen die me achter mijn broek zitten dat ik naar de kerk moet en moet biechten en mijn Pasen moet houden. Ben jij er ook zo een?’

‘Ik heb geleerd dat ik één keer per jaar moet biechten en in de paastijd de Heilige Communie moet ontvangen. Dat doen mijn vrouw en ik dan ook maar voor alle zekerheid, want je kunt nooit weten wat er na je dood gebeurt.’

‘Dus verder ga je niet naar de kerk?’

‘Bijna nooit.’

‘En wat doe je voor de kost?’

‘Ik handel wat in antiek en verder haal ik oud ijzer op voor de handel van mijn zwager in de stad.’

‘Dat klinkt allemaal goed. Zeg nou maar hoe je heet.’

‘Jij bent wel een aparte, hoor!’ lacht Herman. ‘Ik ben Herman Molleman en dit is mijn zoontje Bart.’

‘Kom binnen, dan zet ik koffie of heb je liever een borrel?’

‘Midden op de dag?’

‘Waarom niet?’

‘Nee, doe maar koffie.’

‘Goed, en jij Bartje? Zal ik chocolademelk maken?’

‘Graag, meneer.’

‘Meneer? Jij bent de eerste in twintig jaar die me meneer noemt. Zeg jij maar gewoon Cors, dan noem ik jou Bart. Goed?’

‘Ja, meneer... eh... Cors.’

‘Je leert het al,’ lacht Cors. ‘Als je hier woont, ga je maar eens met me mee als ik ga vissen op de plas.’

Het wordt een hartelijke kennismaking en Herman mag van Cors de ezelwagen lenen om zijn spullen te verhuizen. Op de terugweg raakt Bart niet uitgepraat over Cors Veldman. Terwijl zijn vader met Cors zat te praten, is hij stiekem op het erf en in de schuur gaan kijken en wat hij daar allemaal voor interessante dingen zag! Hij is er helemaal vol van en hij herhaalt wel zes keer dat hij zeker vaak naar Cors zal gaan om met hem te vissen.

‘Er is een bedstee waarin je je kunt verstoppen en boven zijn twee slaapkamers en... eh... er is ook een grote schuur en we zijn ook bij Cors geweest en met hem mag ik mee om op de plas te gaan vissen.’ Bartje struikelt over zijn eigen woorden als hij aan zijn moeder verslag uitbrengt van zijn ervaringen van die dag.

‘En bevalt het je daar wel, Bartje?’ Moeder Caro is blij dat haar zoontje met zo’n enthousiast verhaal thuiskomt.

‘Ja, het is daar mieters, moe. Cors heeft allemaal netten en hengels en een ezelwagen.’

‘Die mag ik lenen als we gaan verhuizen,’ vult vader Herman aan. Ook hij is blij dat er ten minste één lid van het gezin staat te trappelen om te verhuizen.

‘Begin eens bij het begin, Herman,’ zegt Caro. ‘Ik zie dat Bartje enthousiast is, maar ik begrijp er, eerlijk gezegd, nog niet veel van.’

‘Tot nu toe ben ik alleen maar aardige mensen tegengekomen, Caro. Als Bartje naar bed is, vertel ik je alles. Nu heb ik honger. Zal ik brood snijden?’

‘Ik voelde me vandaag wat beter, jongen, dus heb ik gekookt. Als je me even helpt de tafel te dekken, dan kunnen we eten.’

‘Fijn dat je je wat beter voelt, vrouwtje. Ik ben er zeker van dat je je nog veel beter gaat voelen als we in ons nieuwe huis zitten, want het ziet er prima uit.’

Die ochtend op de eerste meidag is Herman Molleman al vroeg opgestaan. Met zijn vrouw Caro gaat het een stuk beter en samen hebben ze de spullen ingepakt. Herman gaat voor dag en dauw op pad om bij Cors Veldman de ezelwaggen op te halen om daarmee zijn spulletjes naar hun nieuwe woning te verhuizen. Bartje heeft afscheid genomen op school en alle jongens in zijn klas zijn jaloers op hem. Hij gaat ergens heen waar hij alle dagen met een boot op een meer gaat vissen en rijden op een echte ezelwaggen. Het is wel duidelijk dat kleine Bart de nodige fantasie van zijn vader geërfd heeft en de dingen mooier voorgespiegeld heeft dan ze in werkelijkheid zijn, maar zijn klasgenootjes zijn nog te jong om dat te begrijpen.

De dauw ligt nog over de weilanden als Herman al terugkeert met de ezelwaggen van 'de kromme'. Zelf neemt hij bij het opladen de zware stukken voor zijn rekening. Moeder Caro mag zich van Herman nog niet erg inspannen, maar met de hulp van Bartje zorgt ze er toch voor dat haar linnengoed schoon en netjes in de wagen komt. Ook de buurvrouwen steken een handje toe en ze pinken een traan weg als alles op de wagen ligt en ze afscheid moeten nemen.

'As je daar nie ken wenne, mot je maar weer terug komme, hoorrr!' zegt de buurvrouw. En tot de vrouw die naast haar staat: 'Caro zit daar levendig begrave in dat boerrregat. Mèn nie gezien, hoorrr! Het is die Herreman die z'n zin wil doordrève. Frisse luch, la me nie lache. Strontluch zal-ie bedoele.' Nee, de buurvrouwen in de steeg zijn het niet eens met de beslissing van de familie Molleman naar een boerendorp in de omgeving te verhuizen.

Caro zelf pinkt ook een traan weg als ze de steeg achter zich gelaten heeft. Het is er donker en triest en er wonen bijna uitsluitend armoedzaaiers, maar de buurvrouwen zijn wel hartelijk en behulpzaam als het nodig is. Hoe zal het op het kleine boerendorp zijn? Ze heeft er geen enkele ervaring mee. Herman heeft het over hartelijke mensen en zij gelooft hem graag, maar het zal wel erg wennen zijn.

'Hoor je die grutto's, Caro?' De stilte van het weidse pol-

derland wordt slechts doorbroken door vogelgeluiden. Grutto's en kieviten vullen de lucht met het roepen van hun naam. Met hun ezelwagen passeren zij boerenhoeven en grazige weiden. Af en toe passeert er een brik of kapwagen en de boer houdt dan de zweep hoog bij wijze van groet. Herman groet terug en eigenlijk vindt hij het jammer dat hij geen zweep heeft. Niet om ermee te slaan, maar om de boeren op hun wagens te groeten. Hij voelt zich al meteen een beetje een buitenmens. 'Mooi is het hier, hè, Caro?'

'Zeker, Herman, maar ik ben nog een beetje beduusd door het hartelijke afscheid van de buurvrouwen.'

'Vergeet die sombere steeg, vrouwtje, en geniet van de mooie natuur. Frisse lucht, licht en zon zijn hier in overvloed.'

'Ik ben een stadsmens, Herman. De natuur vind ik prachtig, maar het moet allemaal nog een beetje wennen.'

'Kijk, daar is het huisje van Cors,' zegt Bartje als ze het einddoel naderen. 'Zullen we even stoppen om hem gedag te zeggen?'

'Daar hebben we geen tijd voor, jongetje,' zegt Herman, maar Caro vindt dat ze niet zomaar voorbij kunnen rijden, dus wordt er gestopt.

'Ik rijd even mee om je te helpen bij het afladen, Herman,' zegt Cors, nadat hij kennismemaakt heeft met diens vrouw en daarmee steelt hij meteen al het hart van Caro. Nu ziet ze met eigen ogen hoe hartelijk de eerste de beste dorpeling is die zij tegenkomt. Het montert haar op, want zij vond het best moeilijk afscheid te moeten nemen van de buurvrouwen, met wie zij de laatste jaren lief en leed gedeeld heeft.

'Gaan we morgen vissen, Cors?' vraagt Bartje voordat 'de kromme' afscheid neemt, maar eer Cors kan antwoorden roept vader Herman zijn zoontje tot de orde.

'Jij hebt morgen andere dingen te doen, jongetje. Morgen ga jij met je moeder naar school en daar kun je kennismaken met de juffrouw en de andere kinderen.' Herman heeft de komst van zijn jongste op de dorpschool al aan-

gekondigd en hij weet dat Bartje in de tweede klas bij juffrouw Mieke Zaal zal komen te zitten.

‘Dit is Bartje Molleman, kinderen,’ zegt juffrouw Zaal als Bart die morgen het klaslokaal betreedt. ‘Bartje komt uit de stad, maar nu woont hij met zijn ouders in ons dorp.’ En tot Bartje: ‘Vind je het wel fijn in ons dorp, Bartje?’ En dan knikt Bartje ijverig en vertelt dat hij gaat vissen met Cors.

‘Met Cors Veldman?’ vraagt juffrouw Zaal en als Bartje knikt, dan kijkt zij bedenkelijk. De eerste de beste mededeling van Bartje valt dus niet in goede aarde. Ook de kinderen weten dat ze ‘de kromme’ zo veel mogelijk moeten mijden en nu komt dat nieuwe jongetje doodleuk vertellen dat hij gaat vissen met die enge man.

Tijdens het speelkwartier zit Bartje er een beetje verloren bij. Hij kent niemand en laat alles dus maar een beetje over zich heen komen. Maar de kinderen zijn nieuwsgierig en ze willen toch wel van alles van Bartje weten. Hoe het is in de stad en of hij echt gaat vissen met ‘de kromme’.

‘Wat praat jij gek,’ vinden de kinderen als Bartje begint te vertellen, maar Bartje vindt precies het tegenovergestelde; hij vindt dat de dorpskinderen raar praten. Tot juffrouw Zaal tussenbeide komt en uitlegt dat ze in de stad nou eenmaal anders praten dan in het dorp. En Bartje is dan trots als de juffrouw vertelt dat de stadse taal wat zuiverder Nederlands is dan het dorpsstaaltje. Vanaf die dag kan Mieke Zaal geen kwaad meer bij Bartje doen.

‘Ik loop wel met je mee, Bartje,’ zegt Treesje Groot als de schoolbel gaat ten teken dat de kinderen naar huis mogen. ‘Mijn vader en moeder wonen op de Klaverhoeve en dat is dicht bij jullie huis.’

‘Dan heet jouw vader Kobus Groot,’ weet Bart en Treesje knikt.

‘Hoe weet jij dat, Bartje?’

‘Omdat mijn vader dat gezegd heeft. Mijn vader zei dat boer Kobus Groot een aardige kerel is.’

‘Ja, dat klopt wel, want papa is heel lief, maar mama ook,

hoor!’ Treesje vindt het leuk dat de vader van Bartje zoiets aardigs over haar eigen vader heeft verteld. ‘Als je morgenochtend naar school gaat, dan wacht ik wel op je bij het hek van onze hoeve,’ belooft ze en Bartje vindt dat best fijn. Vandaag heeft moe hem nog naar school gebracht, maar morgen hoeft dat niet meer, want dan gaat hij samen met Treesje Groot. Hij vindt het erg lief van haar dat zij morgenochtend op hem zal wachten. Thuis vertelt hij het en moeder Caro is het volledig met haar zoontje eens dat het erg lief van Treesje is hem op te wachten om vervolgens samen naar school te gaan.

Als zij later op die middag met een kan naar de Klaverhoeve gaat om te vragen of ze daar dagelijks melk kan komen halen, maakt ze niet alleen kennis met de boerin, maar ook met dochter Treesje. Trijn Groot, de boerin van de Klaverhoeve, vertelt dat Treesje met hele verhalen over Bartje thuiskwam. ‘Vooral zijn afwijkende taaltje vindt ze erg bijzonder,’ lacht de boerin. Ze geeft Caro een extra scheutje melk in haar kan en zegt dat ze de volgende dag biest heeft als Caro daar belangstelling voor heeft.

‘Biest?’ Caro kijkt de boerin niet-begrijpend aan. ‘Wat is dat?’

‘Kom even binnen, dan zal ik het je laten proeven,’ zegt ze glimlachend. Ze heeft er niet bij stilgestaan dat stadsmensen niet weten wat biest is.

‘Lekker!’ zegt Caro als ze een paar lepels van de romige biest, die de boerin haar voorzet, geproefd heeft.

‘Melk moet je betalen, maar biest niet, hoor!’ De boerin legt uit dat dat een soort gewoonte in de streek is. Biest is een lekkernij die je weggeeft en waarvoor je geen geld vraagt. ‘Als naaste buur heb je voortaan min of meer recht op gratis biest,’ vertrouwt ze Caro toe en dan legt ze haar meteen maar uit hoe ze de biest moet wellen. De biest op een hoog vuur opwarmen en met een houten lepel blijven roeren. Zodra de biest aan de lepel plakt, snel overgieten in een andere pan en dan nog een tijdje blijven roeren. Caro knoopt de uitleg van de boerin goed in haar oren en ze zegt

de volgende dag graag een maaltje te zullen ophalen.

‘Maar nou weet ik nog steeds niet wat biest precies is,’ moet ze eerlijkheidshalve bekennen.

‘Dom van me dat ik je dat niet meteen uitgelegd heb,’ verontschuldigt Trijn Groot zich en dan vertelt ze dat biest een soort moedermelk van de koe is en eigenlijk bestemd voor het kalf. ‘Een mengsel van de tweede en derde biest is het lekkerst,’ legt ze uit. ‘Maar de kalveren komen hier niks tekort, hoor!’ voegt ze er voorzichtigheidshalve aan toe. Stadsmensen denken soms heel anders over het boerenleven dan de boeren zelf, weet ze.

‘Een lief en hartelijk mens, de boerin van de Klaverhoeve,’ zegt Caro als ze die avond tegenover Herman zit. ‘Morgen zal ik je een bordje biest voorzetten,’ belooft ze en ze moet dan lachen als haar man haar dan niet-begrijpend aankijkt. En dan moet zij op haar beurt uitleggen wat biest is en als Herman bedenkelijk kijkt bij de gedachte pap van ‘moedermelk’ te moeten eten, zegt ze dat hij maar rustig moet afwachten. ‘Ik vind het lekker en jij zeker ook wel,’ is haar mening.

‘Je moeder komt vandaag nog biest halen,’ zegt Treesje de volgende morgen als Bartje bij de hoeve komt waar zij hem, zoals afgesproken, opwacht. En dan moet ook zij Bartje uitleggen wat biest is, waarna Bartje haar verzekert dat hij dat vieze spul nooit ofte nimmer zal eten. Ze maken er een beetje ruzie over, maar als ze bij de school zijn, worden ze weer afgeleid door de andere kinderen.

‘Jij bent dus Bartje Molleman,’ zegt Teun Brouwer als het dochttertje van zijn baas die middag terug van school met de zoon van de nieuwe dorpeling bij de hoeve aankomt. Het stoort Teun een beetje dat hij nog niet precies op de hoogte is van alles wat met de nieuwe bewoners van het huisje van de oude vrouw Buring te maken heeft. Teun Brouwer is de ‘kletsmajoor’ van het dorp. Hij steekt overal zijn neus in, waardoor hij altijd het naadje van de kous weet en als hij een nieuwtje mist, dan zorgt hij er wel voor er alsnog ach-

ter te komen. Zo ook nu. Via de kleine jongen probeert hij wat meer van de familie Molleman te weten te komen.

‘Gaat je vader bij een boer werken, Bart?’ vraagt hij langs zijn neus weg en hij is dan blij als Bartje verontwaardigd zijn hoofd schudt.

‘Mijn vader bij een boer? Nee, hoor! Pa weet alles van antiek en handelt daarin. Verder haalt hij wat oud ijzer op en dat wordt door mijn oom in de stad verkocht.’ Bartje vindt de antiekhandel van zijn vader wat interessanter dan de handel in oud ijzer, dus legt hij daar de nadruk op.

‘Ben jij enig kind, Bartje?’ Teun wil nog veel meer weten.

‘Nee, ik heb nog twee zusters, maar die hebben een betrekking voor dag en nacht in de stad.’

‘Dus die zie je nooit,’ veronderstelt Teun, maar Bartje schudt zijn hoofd.

‘Natuurlijk wel. Ploon is twintig en Lenie zeventien en ze komen thuis als ze een vrije zondag hebben.’

‘Hebben ze verkering?’

‘Weet ik niet, hoor!’ Bartje vindt de knecht van de Klaverhoeve maar een rare kerel. Waarom wil hij dat allemaal weten, vraagt hij zich af. Maar veel tijd om daarover na te denken krijgt hij niet, want Teun vuurt alweer de volgende vraag op hem af. Hij wil weten of hij en zijn ouders al kennisgemaakt hebben met Cors Veldman, oftewel ‘de kromme’.

Die vraag is Bartje uit het hart gegrepen, want Cors is inmiddels zijn grote vriend geworden. Hij vertelt dan ook enthousiast over de belofte van Cors dat deze met hem op de plas zal gaan vissen. ‘En Cors vindt het helemaal niet erg dat mijn vader en moeder niet naar de kerk gaan,’ voegt hij er in zijn onschuld aan toe. Thuis heeft hij het een en ander opgevangen en hij heeft begrepen dat Cors door die uitspraak danig in de achting van zijn vader gestegen is. Waarom weet hij niet precies, maar als grote mensen dat vinden, dan moet het wel belangrijk zijn.

Voor Teun Brouwer zijn de uitlatingen van de kleine jongen ook belangrijk. Niets wist hij van de familie Molleman,

maar nu kan hij zijn deuntje in het dorp weer meeblazen en dat zint hem meer dan hij kan zeggen.

De frisse buitenlucht maakt hongerig en dus is de eerste vraag van Bartje wat ze die avond eten.

‘Stront met schijfjes,’ lacht moeder Caro.

‘Bah, dat zeg je nou altijd als ik vraag wat we eten,’ protesteert Bartje en hij is niet minder nijdig als zijn moeder hem uitlegt dat haar eigen moeder dat ook altijd zei.

‘Maar, als je het per se weten wilt, we eten vanavond biest.’

‘Dat lust ik niet, hoor!’

‘Hoe weet je dat nou? Je hebt het nog nooit geproefd.’

‘Treesje Groot zei dat het melk is van een koe die net gekalfd heeft.’

‘Dat klopt. Het is romige pap. Met wat suiker, kaneel en een beschuitje smaakt het heerlijk.’

‘Wat de boer niet kent dat eet hij niet,’ luidt het gezegde, maar dat gaat niet alleen op voor boeren. Als Caro die avond de pan biest op tafel zet, licht Herman het deksel op, snuffelt er eerst eens aan en trekt dan zijn neus op. ‘Het is maar goed dat je dat spul voor niks gekregen hebt,’ vindt hij.

‘Proef het nou eerst eens voordat je commentaar hebt,’ zegt Caro. Ze heeft haar best gedaan de biest te wellen zoals de boerin het haar geleerd heeft en het is goed gelukt. Nu de pap is afgekoeld is-ie lekker dik en romig. Zelf schept ze haar bord vol, doet er suiker en kaneel bij en kruimelt er ook een beschuitje in. Ze trekt een verheerlijkt gezicht als ze eet en dan probeert Herman voorzichtig een lepeltje.

‘Dat valt nog niet eens tegen,’ moet hij toegeven en hij schept zijn bord vol. Nu Bartje zijn ouders ziet zitten smullen van de romige biest, probeert hij het zelf ook maar eens. Uiteindelijk maakt hij nog ruzie met zijn vader wie de pan mag uitschrapen.

De eerste kennismaking met boerenkost heeft de toets der kritiek glansrijk doorstaan.

Op een winteravond, eind 1700, sluit de boerin van de Klaverhoeve haar dronken man buiten. Ondanks zijn gebonk op deuren en luiken doet zij niet open, zodat hij doodvriest. Sindsdien waart zijn wraakzuchtige geest rond op de hoeve en spreekt men van 'de legende van de Klaverhoeve...'.

Het is ruim honderd jaar later als Trees verliefd wordt op haar jeugdvriendje Bart. Maar de toekomstige boerin van de Klaverhoeve trouwt niet met een knecht, dat weten beiden. Dus trouwt Trees met boerenzoon Gerrit en na de geboorte van hun kinderen is de opvolging van de hoeve een feit. Als Gerrit verongelukt, wordt zijn dood in verband gebracht met de legende van de Klaverhoeve. Dan neemt Trees een besluit met verstrekken gevolgen.

Clemens Wisse debuteerde in 1991 en heeft sindsdien een behoorlijke boekenplank gevuld. Zijn streekromans geven een inkijkje in de boerenwereld in de late negentiende eeuw, waarin de rangen en standen vaststonden, maar de harten zich niet lieten beteugelen.

Z&K

ISBN 9789401906043 NUR 344

9 789401 906043 >

www.zomerenkeuning.nl